

Hur man missbrukar Buddhas lära i Krig

När jag för många år sedan började gå Buddhas väg så hade jag en föreställning om att man aldrig hade fört krig som har med Buddhismen att göra. Men jag fick mig en tankeställare när jag läste boken (och såg dokumentärfilmen) *Zen at War* skriven av Brian Daizen Victoria. Boken handlar om den japanska inrikes- och utrikespolitiken från 1894 till 1945.

Liknande saker kan man också läsa om Tibets historia. Ett exempel är hur den 5:e Dalai Lama, som var en politisk och religiös ledare, startade ett krig 1642 mot *Karmapa*-orden. Det var ett mycket blodigt krig och det var inte det enda kriget i Tibets historia.

Krig mellan olika riktningar av Buddhismen var vanligt förekommande mellan 1100 till 1500-talet i både Tibet och Japan. De buddhistiska rikena i Burma och Thailand/Siam var nästan i konstant krig med varandra mellan 1200 till 1800-talet.

I Östasien fanns det under medeltiden beväpnade buddhistiska kloster och krigarmunkar som var inblandade i en rad konflikter. Under det andra världskriget stödde japanska zen-buddhister aktivt Japans krigsansträngningar.

Innan jag skriver vidare så vill jag säga att Buddha lärde ut **icke-våldets religion** och det är det som gäller. Munken *Thanissaro Bhikkhu* har skrivit en utmärkt artikel om detta ämne vilken har översatts till svenska av Kerstin Jönhagen – *Att uppfatta budskapet* (kan läsas på <http://www.dhamma.se/buddha/52.htm>).

Jag har också skrivit om detta ämne Det kan man läsa på min PDF-fil – *Buddhismens syn på krig och våld* (www.buddhisminfo.se och sedan till *Vanliga frågor*).

Försvarskrig

I en av de *Mahayana*-buddhistiska skrifterna som heter *Bodhisattva – gocaropaya-visaya – vikurvana – nirdesa – sutra* framkommer det bland annat att försvarskrig uppfattas som oundvikliga och legitima när alla försök till fredliga konfliktlösningar har misslyckats.

Det grundläggande syftet med striden måste därför vara att skydda den egna befolkningen, när striderna inletts måste man se till att så många fienders liv som möjligt sparas. För att en våldshandling skall vara acceptabel är alltså handlingens avsikt/intentionen avgörande.

Att det primära syftet är medlidande och omsorg om andra enligt boken - *War and peace in Buddhism* skriven av Schmidt-Leukel och kom ut 1988. Ett liknande resonemang finner man hos den japanske Zenmästaren *Shaku Soen*. I ett brev till Leo Tolstoj skrev han som svar på ett gemensamt fördömande av kriget mellan Japan och Ryssland 1904/1905 att Japan hade rätt att skydda sin egen befolkning (sidan 29, *Zen at War*).

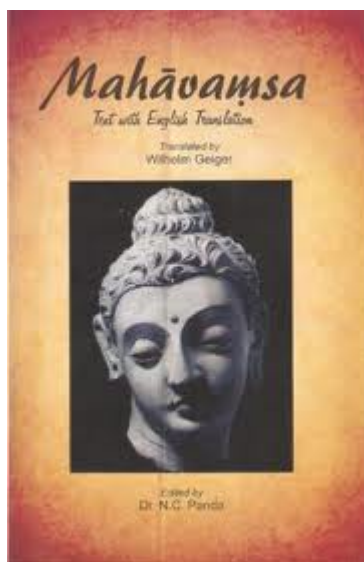
Man kan läsa mer om det i boken *Zen at War* som jag anser är en mycket bra bok och som en gång för alla tar död på myterna att Zen-Buddhismen inte skulle ha varit delaktig i Japans krigiska utrikespolitik från 1894.

Föreställningen om att våldsverkarens intentioner/avsikter med handlingen är avgörande för hur den skall bedömas moraliskt återkommer hos Theravada-buddhister. Detta kan man bland annat se i Tessa J. Bartholomeusz studier. När man läser boken *In defense of Dharma: Just War Ideology in Buddhist Sri Lanka* som kom ut 2002.

Detta är den första boken som kom att undersöka kriget och våldet i Sri Lanka och hur man i Singhala-Tamil-konflikter i praktiken ofta motiveras av en utväg till religiösa berättelser som möjliggör krig när Buddhismen är i fara.

Mahavamsa (den stora krönikan)

Inom Theravada-Buddhismen förvaltar man en skrift som i vissa kretsar spelat en inte obetydlig roll vid legitimeringen av våldshandlingar i Sri Lanka: *Mahavamsa* (Den stora krönikan).

Denna nationalistiska skrift beskriver bland annat hur den Buddhistiske kungen *Dutthagamani* (101-77, f.vt) gick ut i krig, åtföljd av 500 buddhistiska asketer (*yatis*) för att strida/kriga mot den hinduiska tamilkungen *Elara* som inrättat ett konungadöme i norra delarna av Sri Lanka. Krönikan beskriver hur *Dutthagamani* lyckas besegra inkräktarna i ett extremt blodigt slag i *Anuradhapura*.

Efter striden fick kungen samvetsqual över det lidande han förorsakat, men åtta *arhanter* kom snabbt till hans hjälp och tröstade honom med orden:

”På grund av denna din handling finns inget hinder på din väg till himmelen. O människornas herre, endast en och en halv människa har av dig blivit slaktad. Den ena (av dem) hade sökt tillflykterna och den andre avlagt de fem löftena. Resten (bestod av varelser) med fel åskådning och dåligt leverne, vilka ansetts vara lika djur. Men du

skall få Buddhas lära att skina på många sätt. O människornas styresman. Övervinna därför din förvirring (översättning av Peter Schalk 1986).”

I denna utsaga ser man tydligt hur de upplysta munkarna (i mina ögon är de inte upplysta) omdefinierar fienderna och tar ifrån dem deras människovärde. Slaktande var försvarbart (med undantag för de två, eller en och en halv personer som var buddhister) därför att tamilerna var hinduer och att syftet med handlingen var att återupprätta Buddhismen i Sri Lanka.

Dutthagamani uttrycker det på följande sätt: denna min strävan är inte (att uppnå) kungamaktens lycka, utan denna min strävan är att upprätta den fullständigt upplystes lära. Kriget var således ett regelrätt religionskrig som sökte ena riket under ett buddhistiskt paraply, enligt professor Schalk. Professor Peter Harvey (2000) menar att detta är det närmaste vi kan komma ett heligt krig i den buddhistiska historien.

Mahavamsa spelar en viktig roll för många singaleser och de möter texten återkommande under livet i olika sammanhang, såsom i konst, populärlitteratur, seriemagasin, skolböcker, teater och opera.

Enligt fundamentalistiska tolkningar av *Mahavamsa* slår texten fast att Sri Lanka tillhör Buddha (som enligt texten gjorde tre resor till ön för att förbereda för Buddhismens ankomst), att singaleserna är Buddhas utvalda folk och att singaleserna måste försvara landet och läran som Buddha har anförtrött dem.

I konflikten mellan singaleserna och tamiler används texten på ett medvetet sätt av såväl regimen som mer radikala buddhistiska grupper för att slå vakt om Buddhismens och singalesernas särställning i Sri Lanka.

Singaleserna odlar en föreställning om att de är en utsatt minoritet i Sydasien och i den pågående konflikten har olika aktörer projicerat konflikten bakåt i historien på ett sätt som påminner om hur judiska bosättare i Israel/Palestina tenderar att göra när det gäller konflikten mellan israeler och palestinier.

Detta medför samtidigt att de historiska berättelserna omtolkas i ljuset av den politiska situationen. Detta kunde man exempelvis se när frågan om tamilernas autonomi diskuterades sommaren 1998. I denna diskussion förekom bland annat argument att hela Sri Lanka är heligt, att det är buddhistiskt mark och att det därför aldrig kan bli aktuellt att avstå en enda tum till tamilerna skriver Bartholomeusz i boken – *In defense of Dharma*.

En konsekvens av att nationen i så hög grad vilar på en bestämd tolkning av Buddhismen medför att icke-buddhistiska minoriteters rättigheter begränsas och utestängs från nationens ideal. Det är en dimension av konflikten som försvårar konstruktiva lösningar av de problem som fanns i landet 1998.

Jag vill också säga att det är viktigt att notera att denna icke-kanoniska text är även kontroversiell inom buddhistiska kretsar både inom och utanför Sri Lanka. Man har ofta debatterat denna skrift i Sri Lanka. Professor Herman Oldenberg, en tysk lärd indologi som har publicerat flera studier om Buddha och översatt många Pali-texter anser att denna skrift är en ren uppfinning.

Författaren VA. Smith som har skrivit en bok om *Asoka* och den tidigare historien i Indien hänvisar också till *Mahavamsa* som en vävnad av absurditeter. Jag har naturligtvis inte kunskapen för att säga om *Mahavamsa* är äkta eller om det bara är bara är ett rent påhitt och hopkok som kom till världen 1837 av George Turnor som både var officer och historiker i Ceylon Civil service. Men däremot så vet jag att denna skrift inte ingår i *Tipitaka suttona* (Theravada-Buddhismens grundskrifter) och att krig/våld icke går ihop med dessa texter.

En tysk översättning av *Mahavamsa* kom till av Wilhelm Geiger 1912. Men som jag skrev innan: denna text finns inte i *Tipitaka*-berättelserna och här har jag försökt att skildra hur man kan missbruka Buddhas lära för att försvara krig och annat våld.

Slutord om Inbördeskriget i Sri Lanka

Den 17:e maj 2009 kunde man läsa i Dagens Nyheter att de Tamilska rebellerna ger upp kampen. 26 år av inbördeskrig på Sri Lanka såg ut ha fått ett slut på söndagen när de tamilska rebellerna gav upp efter att regeringsstyrkor gått till anfall mot gerillans sista starka fäste.

Gerillan meddelade att den lägger ner kampen – en väpnad kamp som syftade till en självständig stat för tamilerna och som kostat 70 000 människors liv.

Hur man än vrider så kan man bara konstatera att munkarnas politiska engagemang för Singalesisk nationalism bär en stor del av ansvaret för den politik som ledde Sri Lanka till fullt inbördeskrig 1983.

Detta krig pågick i 26 år och har medfört att minst 70 000 människor mist livet och att hundratusentals drivits i landsflykt. Inbördeskriget i Sri Lanka visar ännu en gång att Buddhism (och annan religion) inte hör ihop med krig och våld.

Källor

Historien om Tibet – Samtal med Dalai Lama/Thomas Laird.

GEO Epoche, Nr 26, 2007 (tysk tidskrift som handlar om Buddhismen).

Thomas Lindgren – Fundamentalism och Helig Terror.

Fundamentalism – Politiska rörelser i vår tid (handlar om Bhutan och Sri Lanka).

P. Schalk – Politisk Buddhism i Sri Lanka, svensk religionshistorisk årsskrift, sid 73-80.

Knut A. Jacobsen – Buddhismen.

T. J. Bartholmeusz – In defense of Dharma.

Dagens Nyheter – 17 maj, 2009.

Länkar som jag har använt:

www.Wikipedia.org

Dietmar Dh. Kröhnert,
Malmö 23:e juli, 2012.

(Texten är redigerad av Tobias Heed, juli 2013)

